

Jaarverslag Stichting Cement 2021

13/4/2022
Stichting Cement

INTER...
UCATION
My Tube

Y... H FOR SEX

"KILL YOUR
DARLINGS" WASNT
MEANT TO BE TAKEN
LITERALLY

ENVIRONMENT #BLM
#metoo
ARCHITECTURE: PRISON
- metal bars
- shouting at stud.
- bells ringing
- asking to pee
AUTONOMY
capable of making (sexual) decisions
FANTASIE

OUR
EXISTENCE

SPECT MY
STENC

RE

Inhoud

Inhoud.....	2
Inleiding	3
Activiteiten.....	4
Expeditie Cement	4
Cement Producties	5
Talentontwikkeling	6
Impact	9
Doelstellingen en resultaten	11
Omgevingsanalyse	12
Communicatie	13
Publieksbereik	13
Organisatie.....	16
Bestuur	16
Personeel	16
Codes	17
Financieel.....	20
Toelichting besteding Corona-compensatie FPK	20
Financieringsmix.....	20
Overige toelichtingen op de jaarrekening	21
Kengetallen 2021.....	21
Vooruitzicht	22

Inleiding

“Die opbouw, die her en der even gemarkeerd wordt met een stilte, een blik of een plagerij, illustreert op een prachtige manier hoe we voor corona als samenleving zonder nadenken dicht op elkaar leefden. En hoe we hebben moeten schakelen, onszelf in bochten dwingend om onderling afstand te bewaren. Hoe we de ruimte binnen de regels hebben onderzocht en met alle stilstand onze energie moesten ombuigen – onze handen kneedden brooddeeg, omdat ze elkaar wilden zoeken.”

- Wendy Lubberding over FASE van Marta & Kim op Expeditie Cement
Theaterkrant, 13/8/2021

Wendbaarheid, doorzettingsvermogen, creativiteit en inleving stonden in 2021 centraal voor Stichting Cement. Het klinken als de vanzelfsprekende kwaliteiten van een culturele organisatie. Opnieuw bleek niets vanzelfsprekend in 2021. Deze kwaliteiten werden het afgelopen jaar dan ook tot het uiterste op de proef gesteld. Na het online festival Cement in Isolement in 2020, ging Festival Cement in 2021 nog een keer door in een alternatieve vorm. Noodgedwongen, met de nodige dosis realiteitszin en de mogelijkheid van een langdurende lockdown in het vooruitzicht, besloten wij begin februari ons reguliere festival in maart af te gelasten. Achter gesloten deuren boden we makers de ruimte om zich verder te ontwikkelen en onderzoek te blijven doen.

Om de nieuwe makers die Festival Cement vertegenwoordigd alsnog een podium te bieden, organiseerden we een live alternatief: Expeditie Cement. Dat kon gelukkig wél plaatsvinden. In de zomer van 2021 gingen wij op reis langs de podia van zeer gastvrije Brabantse partners Theaterfestival Boulevard en de Verkadefabriek ('s-Hertogenbosch), MU Hybrid Art House (Eindhoven) en De Nieuwe Vorst (Tilburg).

Onze grootste focus lag in 2021 op het in stand houden van onze belangrijke rol in de keten van talentontwikkeling. We droegen zorg voor de makers die aan ons verbonden zijn, gaven de ‘coronageneratie’ van afgestudeerde makers een podium in samenwerking met PLAN, zetten ons onderzoek naar de term *impact* in de podiumkunsten voort, startten een platform voor *young creatives* en begonnen met het opleiden van een trainee zakelijk leiding binnen onze organisatie.

Dit document is een verslag van een bewogen jaar. Het biedt een overzicht van onze activiteiten en impact in 2021. Speciale aandacht is er voor de besteding van de corona compensatiemiddelen die wij ontvingen van het Fonds Podiumkunsten en ons Impact Traject.

*Leonie Clement (artistiek directeur), Janneke Defesche (zakelijk directeur),
Sebastiaan van Triest (bestuursvoorzitter), Mohamed Boussofi (penningmeester) en Renate Rijken (bestuurslid)*

Activiteiten

Expeditie Cement

Na de annulering van het oorspronkelijke Festival Cement in maart 2021, konden wij rekenen op steun van trouwe partners in het regionale werkveld. Deze blijken van steun mondden uit in een bijzondere samenwerking met Theaterfestival Boulevard, De Verkadefabriek, MU Hybrid Art House en De Nieuwe Vorst. Deze collega-instellingen boden ons hun vertrouwen. Zij stelden ons in de gelegenheid om de makers uit onze selectie alsnog een podium te geven in de zomer van 2021 tijdens Expeditie Cement. 16 van de 19 makers uit ons oorspronkelijke programma vonden er hun plek:

Silke Huysmans & Hannes Dereere Pleasant Island | **St. Radicale Gezelligheid / Het Pijpcollectief** De wereld heeft ons failliet verklaard | **Rita Hoofwijk & Hannah Loewenthal** Being Here for You | **Rita Hoofwijk** A Way of Seeing | **Werkplaats van de Woestijne** In je borst is het donker | **Menzo Kircz** Onduidelijke Correspondenties | **Krapp** Weird Tales | **Marta & Kim** Fase | **Sonja van Ojen & Hendrik Kegels** Om de hoek woont een struik | **Tamar Blom & Janne Piksen** White Noise | **Hélène Vrijdag & Timo Tembuysen** La Loba | **Teletext** Zoete Lieve Gerritje | **Sandman** Transmute | **Marijn Graven** A MA ZON EN | **Werkplaats van de Woestijne** Oxygen Debt | **Evangelos Biskas V** In Between | **Doris Vervuurt & Marthe Koning** This Appear | **Etuwe Bright Junior / Star Boy Collective / Ahilan Ratnamohan** Loon On The Bright Side

Met maar liefst 8 premières en prachtige recensies hadden we een ontzettend feestelijke zomer. In totaal werden er 106 voorstellingen gespeeld tijdens Expeditie Cement tussen 1 juli en 29 augustus 2021. Daarnaast organiseerden we diverse bijeenkomsten, zoals een lunch en voorstellingsbezoek met leden van het platform Aanvang! (belangenbehartiger van jonge podiumkunstenmakers) en het nieuwe platform ENT van en voor kunstvakstudenten. We organiseerden begeleide voorstellingsbezoeken voor dramaturgen, een werksessie met Bossche culturele instellingen over werken met jongeren in de stad en een dag voor young creatives (14-18 jaar) uit 's-Hertogenbosch en omstreken. De behoefte aan offline ontmoeting bleek enorm. Bij makers, publiek en ons zelf. We zijn dan ook blij dat we gekozen hebben om een live alternatief te bedenken voor ons geannuleerde festival.

Expeditie Cement leverde ons veel op. We startten samenwerkingen die we hopen voort te zetten. Het reizende podium bood onze makers de kans zich eindelijk te presenteren. Nieuw publiek maakte kennis met Festival Cement. We bereikten met Expeditie Cement 2442 bezoekers. Dat is minder dan gewoonlijk, maar meer dan verwacht in een jaar waarin we geen eigen festival organiseerden en we nog altijd te kampen hadden met beperkte bezoekerscapaciteiten.

Cement Producties

Expeditie Cement betekende de premières van vijf Cement Producties:

- **Hélène Vrijdag & Timo Tembuysen – La Loba**
Cementproductie i.s.m. Toneelacademie Maastricht & ViaZuid
“La Loba is een daad van emancipatie. [...] De makers hebben de botten van een opera bij elkaar gesprokkeld en hun eigen lied gevonden om ze nieuw leven in te blazen.” - Wendy Lubberding, Theaterkrant
- **Marijn Graven – A MA ZON EN**
Cementproductie i.s.m. Het Zuidelijk Toneel
“Intrigerend, ongemakkelijk en af en toe ook sexy, in zijn somberte: alles komt voorbij in deze smartelijke klaagzang, terwijl de auto’s af en aan rijden. Boven ons gaat het leven door, hier heerst verlatenheid.” – Hein Janssen, de Volkskrant
- **Het Pijpcollectief – De wereld heeft ons failliet verklaard**
Cementproductie
- **Teletext – Zoete Lieve Gerritje**
Cementproductie
- **Doris Vervuurt & Marthe Koning – This Appear**
Cementproductie i.s.m. Toneelacademie Maastricht & ViaZuid
“Theatermakers Doris Vervuurt en Marthe Koning creëren in This appear een boeiend universum uit klank en taal. De kwetsbare werkelijkheid die zo ontstaat blijft tot het einde toe verrassen.” – Marijn Lems, Theaterkrant

Daarnaast toonden we drie Cement Coproducties:

- **Krapp – Weird Tales**
Cement coproductie i.s.m. Vlaamse partners CAMPO, Arenberg, de Grote Post en de Roovers
- **Sonja van Ojen & Hendrik Kegels – Om de hoek woont een struik**
Cement coproductie i.s.m. Makershuis Tilburg
“...voor je het weet, rijd je met een nieuw verhaal in je hoofd over een rotonde.” – Annette Embrechts, Theaterkrant
- **Werkplaats van de Woestijne – Oxygen Debt**
Cement coproductie i.s.m. Over het IJ Festival

Talentontwikkeling

Makersweek maart 2021

Niet alleen in de zomer organiseerden we activiteiten. Ook in de oorspronkelijke festivalweek vonden een aantal activiteiten plaats die mogelijk waren binnen de geldende maatregelen. We kozen de activiteiten waarvan we wisten dat die niet naar de zomer(vakantie) doorgeschoven konden worden en die van groot belang zijn voor de ontwikkelijnen van makers en de talentontwikkeling binnen de podiumkunsten in zijn geheel.

We organiseerden en streamden live pitches door de geselecteerde makers voor **De Troffel** en reikten deze stimuleringsprijs uit aan choreografe en danseres **Mooni van Tichel** vanuit De Verkadefabriek.

Vijf makers (**Max Pairen, Salomé Mooij, Jorg van den Kieboom, Celine Daemen en Lieke van der Vegt**) sloten zich gedurende een week op in Pand18 tijdens **De Werfplaats** om samen tot nieuwe inzichten en werkwijzen te komen.

Dansstudenten van **Fontys Hogeschool voor de Kunsten** kregen op school een workshop van **Courtney May Robertson** (winnares Troffel 2020) en een infosessie over het Brabantse werkveld in samenwerking met **DansBrabant** en **Makershuis Tilburg**.

Ons studentenprogramma **BLOK Cement** vond digitaal plaats onder leiding van dramaturg Florian Hellwig met 20 deelnemers van verschillende kunstvakopleidingen.

Er vonden interne presentaties plaats ter afronding van maakprocessen, zoals een besloten try-out van **St. Radicale Gezelligheid** en het afscheid van de buurt (Boschveld, 's-Hertogenbosch) waar makers **Bram van Helden** en **Jeroen Offermans** een maand verbleven met hun project **Gat in de Ruimte**: <https://www.youtube.com/watch?v=xHLhsMvfl>

PLAN makerstrajecten

In 2021 was Cement mentor van drie makers binnen PLAN talentontwikkeling Brabant: **Marijn Graven, Timo Tembuysen** en **Bram van Helden**.

Marijn Graven ontwikkelt zich tot ritueelmaker, zoekend naar het theatrale in het ritueel en het rituele in het theater. Deze zoektocht mondde tijdens Expeditie Cement

uit in de locatievoorstelling *A MA ZON EN* (met Timo Tembuysen als performer), een erotisch rouwritueel. Marijn startte aan de opleiding tot Celebrant (ritueelbegeleider) aan de Universiteit voor Humanistiek in Utrecht, waar ze haar onderzoek naar het ritueel in de samenleving en haar rol als theatermaker daarin verder onderzoekt aan de hand van een wetenschappelijke opleiding

In Bram van Helden zijn werk staat de verwondering over hetgeen wat we gewoonlijk voor lief nemen centraal. Gefascineerd door dingen die uit zichzelf (lijken te) bewegen, zoals een bloem die opengaat of een gordijn dat beweegt in de wind, maakt Bram voorwerpen en materialen tot onderwerp van zijn werk. Hij speelt bewust met de grens tussen beeldende kunst en theater en wat de bekende contexten van het theater en het museum doen met de beleving van de bezoeker. Om de grenzen te verkennen en beter te benutten werkte hij in 2021 o.a. samen met beeldend kunstenaar Jeroen Offerman, industrial designer Thijn Kolk en set designer Danielle van der Kooij.

Voor performer, componist, theatermaker en architect Timo Tembuysen betekende eind 2021 de start van zijn PLAN-traject en de aanloop naar een nieuw en groots project: *Missa Mater Sola*. Voor het eerst gaat Timo als maker en componist aan het roer staan van een productie met een grote groep professionele performers, een lichtontwerper, geluidsontwerper, vormgever, dramaturg en technisch team.

Festival Cement begeleidde en begeleidt deze makers in alle stappen in hun proces op het vlak van artistieke ontwikkeling, ondernemerschap, teamvorming en persoonlijk leiderschap.

De Reflector

Het pilotproject De Reflector is een samenwerkingsproject van Festival Cement met het **Domein voor Kunstcritiek** waarin zij op zoek gaan naar een nieuwe manier van kunstbeschuwing. In 2021 zijn we van start gegaan door twee van onze makers te koppelen aan twee critici. Bart van de Woestijne en **Alix de Massiac**. En Bram van Helden en **Thomas van Huut**. Concreet vertaalt de Reflector zich in 2022 in twee publicaties: Thomas van Huut schrijft een essay over Brams werkwijze en werk dat gepubliceerd zal worden in kunsttijdschrift *Mr Motley*. Alix en Bart voeren een briefwisseling met elkaar en zullen een extract uit dat gesprek publiceren in *MAAK*, het magazine van Cement.

PLAN Kick-start

Vanuit de verantwoordelijkheid voor een lichte afstuderende makers tijdens corona-tijd, heeft Festival Cement in het samenwerkingsverband van PLAN Brabant meegewerkt aan het organiseren van een programma waarin een selectie van net afgestudeerde makers zich alsnog kon presenteren aan een (professioneel) publiek. In oktober 2021 vond PLAN Kickstart plaats, een zes dagen durende showcase voor

afgestudeerden van Fontys Hogeschool voor de Kunsten en Toneelacademie Maastricht. PLAN Brabant toonde een selectie van 18 makers in Eindhoven, Breda en Tilburg.

De Broedplaats

Samen met Theaterfestival Boulevard en Theater Artemis nodigden we ook in 2021 weer 6 makers uit om een onderzoeksvraag te stellen en in residentie bij ons te komen werken. Twee van deze broedplaatsen hebben we in 2021 gerealiseerd en de andere vier broedplaatsen zullen (wegens covid) in het 1^e kwartaal van 2022 plaatsvinden. We werkten met: **Maxime Dreesen, Lara van Hoof en Sanne Bokkers, Koen Verheijden (De Passant), Mooni van Tichel, Iris van Peppen en Anna Verkouteren Janssen**. Voor Festival Cement specifiek leidde de samenwerking met Maxime tot een concrete uitnodiging om hun werk in de toekomst op ons festival te tonen. Mooni won in 2021 De Troffel en gebruikte de Broedplaats om alle verschillende theatrale elementen die ze verzamelde verder uit te werken en samen te brengen in aanloop naar haar voorstellingen op Cement in maart 2022. In 2021 hebben we alle Broedplaatsen (noodgedwongen door corona) intern afgerond met steeds een klein publiek bestaande uit de partners.

De Metselarij

De Metselarij, het leernetwerk dat Cement oprichtte in 2015 ten behoeve van de talentontwikkeling van jonge producenten en zakelijk leiders, is fors gegroeid. Projectcoördinator (en voormalig zakelijk directeur van Festival Cement) Andrea van Wingerden begeleidde inmiddels vier lichten Metselaars. Met ondersteuning van Stichting Dioraphte ontwikkelde Cement in 2021 een plan om De Metselarij per 2022 zelfstandig verder te laten groeien: <https://www.theaterkrant.nl/nieuws/de-metselarij-gaat-zelfstandig-verder/> In het nieuwe jaar start er niet alleen een nieuwe lichting producenten en zakelijk leiders, maar is er ook plek voor een lichting programmeurs en programmamakers. Het bestuur van de nieuwe Stichting De Metselarij zal bestaan uit oud-Metselaars en ook nieuwe lichten worden begeleid door oud-Metselaars. Verder organiseerden we in samenwerking met partners MetselaReis-bijeenkomsten door het hele land, waarbij Metselaars van alle lichten konden aansluiten. Helaas konden uiteindelijk maar twee bijeenkomsten plaatsvinden, namelijk bij **Over het IJ** in Amsterdam en bij **Winternights** (van VIA ZUID en SoAP) in Maastricht. Beide bijeenkomsten stonden in het teken van ontmoeting tussen zakelijke en artistieke young professionals.

Trainee zakelijk leiding

In het najaar van 2021 nam Festival Cement een trainee zakelijk leiding aan, Sophie Sanders, die onder begeleiding van zakelijk directeur Janneke Defesche een aantal Cement Producties zakelijk leidt. Zij wordt betaald opgeleid tot zakelijk leider (van jonge makers) met het oog op het grote tekort aan zakelijk leiders en producenten voor de podiumkunsten in het zuiden van Nederland. De ambitie is dat zij na afloop van het traject als zelfstandig zakelijk leider mee kan stappen in de praktijk van jonge makers in Noord-Brabant en Limburg.

Impact

= uitwerking, invloed, effect

Festival Cement is altijd bezig met het bevragen en nuanceren van structuren, vormen en taal. Binnen het theater, maar ook daarbuiten. Toen we een aantal jaar geleden steeds vaker het woord 'impact' hoorden, vroegen we ons dan ook af: wat betekent dat eigenlijk? Waar hebben we het over als we spreken over 'impact'? Hoe en waarom wordt het woord gebruikt in gesprekken over kunst? Om dat uit te zoeken, startten we in 2019 het Impact Traject. 2021 was het derde jaar van dit traject.

Impact & Makerschap

In 2021 hebben we een aantal makers (Menzo Kircz, Teletext, Marijn Graven, Bram van Helden & Jeroen Offerman en Bart van de Woestijne) uitgedaagd om zich uit te spreken over hun werk en de poging te doen dit werk actief in context te plaatsen. Hoe wil jij je tot publiek verhouden? Wie is jouw publiek? Wat is de beoogde werking van jouw werk? Welke woorden benaderen dit het beste? En wat is voor jou een verbeeldingsvolle manier om over de impact van je werk te spreken en er mee te werken? Om de makers te voeden in dit proces nodigden we **Merlijn Twaalfhoven**, **Emke Idema** en **Ruben Blom** uit voor masterclasses waarin zij via voorbeelden uit hun eigen praktijk een concrete ingang boden om over impact te spreken. In combinatie met de verschillende opdrachten en oefeningen binnen het traject wisten de makers op eigen wijze verbinding te maken tussen deze grotere thema's en hun eigen proces. Zo schreven de makers bij aanvang van het traject een brief aan het publiek waarin hun perspectief over de relatie met het publiek voorzichtig gearticuleerd kon worden en initieerde Bart van de Woestijne een oefening in het schrijven van een PR tekst, een oefening die ons toonde dat makers vaak in de verleiding raken met programmeurs en collega's te communiceren via hun PR-teksten in plaats van contact met hun beoogde publiek te maken.

Het makerstraject van 2021 resulteerde in een vurige dialoog, actieve denkprocessen en in mooie gedachtenoefeningen rondom het grote begrip impact. We zien hoe de visie op publiek die de betrokken makers ontwikkelen binnen het traject verweven wordt met hun artistieke praktijk en dat die het gedurende de jaren steeds meer naar voren komt in de signatuur van het werk.

Publiekswerking

Dit jaar waren 10 studenten van de Master Kunsteducatie (Fontys Hogeschool voor de Kunsten) als publiekswerkers betrokken in het traject. In samenwerking met Fontys ontwikkelden we een leertraject waar studenten onder begeleiding van Cement vorm gaven aan de impact vragen voortkomend uit het makerstraject. Op deze manier wilden we de maker de ruimte geven zijn of haar werk te ontwikkelen en de student kunsteducatie uit te nodigen om vanuit diens expertise en de juiste afstand tot het werk, de brug te vormen tussen het werk en de toeschouwer. De opdracht aan de studenten was om deze impactvraag op eigen wijze vorm te geven en uit te werken tot een programmaonderdeel of actie op ons festival. Ze gaven vorm aan de eerder genoemde vragen voortkomend uit het makerstraject: Kan ik mijn publiek al betrekken voordat het werk speelt? Kan ik een actieve online gemeenschap creëren rondom de thema's van mijn werk? Kan ik de fysieke ervaring van mijn voorstelling verlengen? Kan ik de sporen van impact die ik gedurende het proces creëer op bepaalde wijze documenteren?

Kijkgasten

In de zomer verwelkomden we 20 Kijkgasten. De groep kijkgasten, bestaande uit uiteenlopende Bosschenaren, werden uitgenodigd om naar twee voorstellingen te komen kijken en werden achteraf uitgebreid geïnterviewd over hun ervaringen. Hoe beleven zij het werk van de makers? Welke woorden geven zij aan hun ervaringen? Wat blijft er precies achter? En hoelang duurt deze indruk? Middels verschillende vragen leerden wij de verschillende toeschouwers kennen en ontdekten we meer over hoe zij kijken en wat zij zagen. De interviews leidden tot sprekende publiekspportretten en tot het opnieuw bevestigde inzicht dat de impact van een kunstwerk zeer subjectief en persoonlijk is en de maker dus maar tot op bepaalde hoogte invloed kan uitoefenen op de ervaring.

Impact Woordenboek

Ook hebben we in augustus een start gemaakt met het verzamelen van woorden. We vroegen het publiek op Expeditie Cement hun theaterbeleving in één woord aan te dragen: welk bestaand of niet bestaand woord mag volgens jou niet ontbreken als we praten over wat theater teweeg brengt? Dit leverde een bonte verzameling aan woorden op, van het zelfbedachte woord 'flitsinerend' tot 'afscheidsritueel'. Ook online groeit het woordenboek met bijdragen van websitebezoekers: <https://www.festivalcement.nl/context/impact> In 2022/2023 krijgen deze woorden een plek in het "Woorden-tekort-boek" dat we willen ontwikkelen.

Tussentijdse inzichten

Het traject leerde ons tot nu toe dat het begrip impact voor veel verwarring zorgt binnen de sector, en dat dit soms leidt tot frictie in de communicatie tussen jonge makers, hun publiek en medewerkers binnen een culturele organisatie of bij fondsen en beleidsmakers. We vonden nieuwe ingangen en taal om over impact te spreken, wat voor makers een vruchtbare voedingsbodem bleek die bij kan dragen aan het vinden van taal in de constante vraag naar het verantwoorden van hun werk. Het werd duidelijk hoe belangrijk het is om de ruimte te openen om het begrip impact te bevragen en op die manier dit containerbegrip opnieuw van inhoud te voorzien. Ook leerden we dat het 'toetsen' en 'aftasten' van de impact bij ieder werk om een eigen benadering vraagt. We leerden dat iedere toeschouwer vanuit een eigen achtergrond naar een werk komt kijken en dat dit grote invloed heeft op de werking ervan. We zien het als onze taak om bewustwording te creëren over de veelvormige betekenis van impact in een artistieke context en inzicht te geven in de implicaties die het gebruik van de vaak nauwe definitie van dit woord (lees: maatschappelijke impact) met zich meebrengt.

Naast inzichten levert dit onderzoek ook vondsten op die wij waardevol vinden om op te nemen binnen de talentontwikkeling van nieuwe makers. Via de ervaringen van afgelopen jaar werken we komend jaar aan het opzetten van activiteiten die de dialoog over impact actief onderdeel maken van de ontwikkeling van makers. We introduceren onze inzichten in het spreken over de beleving van een voorstelling, in het gesprek met publiek, in onze eigen organisatie en in de dialoog tussen beleidsmakers en het culturele veld. Het worden concrete programma's, workshops en (spel)vormen die we in 2022 testen, om later beschikbaar te stellen aan het hele veld.

Doelstellingen en resultaten

Festival Cement startte 2021 met een nieuw meerjarenplan en dus met nieuwe doelstellingen: Festival Cement als Podium, Onderzoeksruiimte, Voedingsbodem en Festival Cement in Dialoog. De kerndoelen bleken keer op een keer de basis om op terug te vallen bij het maken van lastige keuzes en hebben ons de weg gewezen door het coronajaar en hebben geleid tot mooie resultaten:

Festival Cement als podium

- 23 dagen, 106 voorstellingen, 16 makers/gezelschappen
- 10 Nederlandse en 6 Vlaamse makers
- 2442 voorstellingsbezoeken tijdens Expeditie Cement
- 70 bladzijdes als papieren podium in ons gloednieuwe magazine MAAK
- 18 makers(collectieven) tijdens showcase PLAN Kickstart

Festival Cement als onderzoeksruiimte

- 7 geselecteerde Broedplaatsmakers
- 8 studenten, 1 lectoraat, 3 workshopleiders en 8 makers verenigd in het Impact traject
- 20 deelnemers aan BLOK Cement
- 5 jonge makers in de Werfplaats
- 2 makers en 2 kunstcritici werkten samen in het kader van de Reflector

Festival Cement als voedingsbodem

- 8 gerealiseerde (co)producties in samenwerking met 10 verschillende coproductanten
- 3 mentortrajecten via PLAN
- 34 Metselarij bijeenkomsten met in totaal 78 Metselaars
- 84 inzendingen voor De Troffel
- €140.000,- van 5 PLAN partners voor ruim 30 makers via het PLAN Corona Noodfonds

Festival Cement in dialoog

- 16 Kijkgasten
- 1136 betrokkenen Bosschenaren en Brabanders bij het lokale project Zoete Lieve Gerritje van Teletext
- 20 verschillende speel- en repetitielocaties in de stad, waaronder 10 woonkamers en 1 ondergrondse parkeergarage
- 105 deelnemende studenten van Fontys Dance Academy, Toneelacademie Maastricht, Fontys ACAPA, Fontys Academie voor Theater, Universiteit Utrecht, HKU, Artez, AHK, Fontys Kunsteducatie, MBO Theateropleiding Koning Willem I College, Avans Bestuurskunde, Fontys IEMES
- 19 betrokken jongeren via het nieuw opgerichte en groeiende Young Creatives netwerk

Omgevingsanalyse

Voor de meerjarenplannen 2021-2024 brachten we onze eigen positie in de regio en in het landelijke (en Vlaamse) cultuurbestel uitgebreid in kaart. Het is interessant om hierop te reflecteren na een lange periode van onzekerheid. Welke functies hielden stevig stand, welke relaties werden verstevigd en welke rollen en verbindingen behoeven extra aandacht na corona?

Als podium voor nieuwe makers uit heel Nederland en Vlaanderen hebben we in 2021 stevig stand weten te houden. Partners en andere culturele organisaties prijzen onze flexibiliteit en onze kracht om samen te werken en vooruit te kijken met het belang van de maker altijd voorop. Samenwerkingen met andere podia, zoals MU, De Nieuwe Vorst en Theaterfestival Boulevard kwamen in een stroomversnelling en zetten we in de toekomst graag voort.

Ook onze positie in de keten van talentontwikkeling hield stand. Deze werd wellicht zelfs belangrijker, doordat we meer voorstellingen produceerden dan gewoonlijk met vele coproductiepartners en doordat we maar liefst drie mentortrajecten binnen PLAN begeleidden. Via het groeiende netwerk van De Metselarij en de MetselaReis-bijeenkomsten boden we noodzakelijke contactmomenten aan jonge vakgenoten.

Onze relatie met kunstvakopleidingen zetten we in maart 2021 voorop, door hen aan te bieden alsnog een programma (op maat) te maken. Dit resulteerde in een mooi programma op de Fontys Dance Academy en een digitale editie van BLOK Cement. Niet met alle opleidingen konden we een programma maken, dus in 2022 besteden we opnieuw extra aandacht aan de programma's voor studenten uit heel Nederland en Vlaanderen.

Binnen de stad was er een intensieve samenwerking met andere culturele instellingen via het stedelijke netwerk DOCIS en bespeelden we meer locaties dan ooit: Werkwarenhuis, de Verkadefabriek, Willem Twee, Pand18, Grote Kerk, Wijkcentrum De Slinger, Zuiderpark, St. Jansparkeergarage, 10 woonkamers, Huis73, Brabanthallen, Theater Artemis. Met support van o.a. Artemis, Theaterfestival Boulevard, Design Museum en November Music startten we het stadsbrede netwerk voor Bossche Young Creatives.

Onze rol in belangrijke, landelijke en sectorbrede ontwikkelingen is in 2020 en 2021 niet voldoende naar voren kunnen komen, doordat we onze podium- en talentontwikkelingsfunctie voorop hebben gezet. Belangrijke vakdagen zoals we die gewoonlijk organiseren, konden door corona geen doorgang vinden en professioneel publiek vond moeilijker haar weg naar het zomerprogramma. In 2022 willen we weer voorop lopen in belangrijke ontwikkelingen in het werkveld en aanjager zijn van nieuwe ideeën en toekomstperspectieven voor ons vakgebied. Dit doen we door ons in maart 2022 specifiek te richten op een professioneel publiek. Een belangrijke nieuwe samenwerking die in 2021 is ontstaan, is die met de landelijke, jonge netwerken van ENT en Platform Aanvang!. In 2022 hosten we van beide netwerken een bijeenkomst op ons (alternatieve) festival. Zij houden ons scherp op ontwikkelingen van binnenuit en wijzen ons op de belangrijkste vragen van de nieuwste generatie theaterwerkers.

Nieuwe ontwikkelingen in de podiumkunsten, zoals het ontstaan van hybride en digitale vormen, volgen we op de voet. We verwachten in de toekomst zeker makers te presenteren die meer en meer kiezen voor het werken met moderne technologie en nieuwe omgangsvormen thematiseren. Vooralsnog is het interessant om waar te nemen dat er juist volop lijkt te worden teruggegrepen op live ervaringen in de black box.

Het meest ongewisse van onze omgevingsanalyse is het publiek: keren bezoekers terug? Reizen ze nog net zo ver voor Festival Cement als voorheen? Wat wordt de algemene tendens in voorstelling- en festivalbezoeken? Zorgen hierover delen we met theaters en festivals in het hele land.

Communicatie

Met de titel Expeditie Cement kozen we er in 2021 bewust voor om voor de herkenbaarheid ons eigen beeldmerk te gebruiken en tegelijkertijd te benadrukken dat we dit jaar geen eigen festival, maar een reizende editie organiseerden. Dit werd positief ontvangen. Omdat we geen eigen festival organiseerden, kozen we ervoor de aandacht voornamelijk te leggen op de individuele makers en hun voorstellingen. Gelukkig lukte dat en kregen de voorstellingen uit onze selectie veel positieve aandacht in de media, zoals op Theaterkrant.nl en in de Volkskrant.

Ons programma-aanbod kwam dit jaar voornamelijk bij publiek terecht via onze nieuwsbrieven, social media en de kanalen van onze partners. Zij verzorgden ook de kaartverkoop.

Publieksbereik

In onze vierjarenplannen zetten we in op een groeiend publieksbereik van 4000 bezoekers in 2021 naar 4750 in 2024. Dit betreft de bezoeken aan onze activiteiten excl. de bezoeken aan de Cement Producties op tournee (in tegenstelling tot de berekende publieksaantallen in voorgaande jaren). In 2021 ontvingen we een fors lager aantal bezoekers dan ons gestelde doel, namelijk 2666. Dit lage aantal werd hoofdzakelijk veroorzaakt door de 1,5-meter-afstandsregel waardoor de capaciteiten laag waren. Daarnaast namen we waar dat bezoekers in de zomermaanden en/of vanwege corona moeilijk de weg wisten te vinden naar theaterzalen. Op Theaterfestival Boulevard ontvingen we de meeste bezoekers. We concludeerden dat de festivalcontext in veel gevallen nodig is om publiek te verleiden werk te bezoeken van nieuwe makers waarvan ze niet weten wat ze precies kunnen verwachten.

De bezoekersgroei heeft mogelijk een flinke klap gehad doordat we al twee jaar niet ons eigen festival hebben kunnen organiseren. Dat betekent dat we twee jaar geen reguliere publiekscampagne hebben kunnen draaien en we zonder festivalhart en uitgebreide contextprogrammering de identiteit en relevantie van het festival in mindere mate extern hebben kunnen uitdragen. Ook konden we minder gericht mensen en professionals uitnodigen in één periode, omdat de voorstellingen zeer gespreid gespeeld werden. Een ander negatief gevolg van de alternatieve festivaledities is dat de opbouw van onze eigen database met bezoekersgegevens stil kwam te staan. In 2019 startten we met een eigen ticketingsysteem om te kunnen beschikken over publieksdata. In 2021 verliep de ticketverkoop via onze samenwerkingspartners, waardoor we helaas geen toegang hebben tot de gegevens van de ticketkopers in 2021.

Uiteindelijk waren we blij met elke bezoeker die we in dit vreemde jaar live mochten ontvangen en gaven we elk van hen een alternatieve Cement-ervaring mee. We maakten een reizend object – onze Cement Verzamelplaats – dat bij elke voorstelling aanwezig was. Bezoekers konden hier foto's maken, informatie krijgen én een Cement-tas ontvangen met daarin ons papieren podium: het magazine MAAK. Dit magazine ontwikkelden we vanuit de leerschool in 2020 dat er meer laagdrempelige content nodig is om publiek te betrekken bij de processen van makers en het festival. Het is een 70 pagina tellend magazine geworden boordevol luchtig én verdiepend materiaal, ondersteund door mooie beelden.

Onze publiekswerking, die ingericht is op het actief betrekken van een breder publiek bij ons festival, richtte zich in 2021 specifiek op één doelgroep: jongeren van 14-18 jaar. Met hen en voor hen startten we het Young Creatives netwerk in 's-Hertogenbosch. De noodzaak om jongeren (zeker tijdens de coronacrisis) te betrekken bij kunst en cultuur in de stad is hoog. Veel culturele instellingen in de stad onderschrijven dit. Cement heeft een investering gedaan om een netwerk op te starten door het verstrekken van een opdracht aan een jonge cultuurprofessional uit de regio. Hij is als coördinator de stad in gegaan en heeft

samen met Bossche partners activiteiten georganiseerd op verschillende plekken en werkt aan een groeiend netwerk van jongeren die graag bezig zijn met kunst (van muziek maken tot tekenen), maar de weg naar de bestaande mogelijkheden in de stad nog niet (goed) weten te vinden.

Publieksaantallen

Hieronder geven we het aantal bezoekers van Cement in 2021 weer in de modellen van het Fonds Podiumkunsten:

MODEL III F

-	2021	begroting FPK	2020
Duur in dagen	23	9	9
Aantal activiteiten kernprogrammering	106	100	35
Aantal overige activiteiten	14	25	62
Totaal aantal activiteiten	120	125	97
Totaal aantal bezoekers	2666	3660	133489
Totaal aantal bezoeken kernprogrammering	2450	3875	133122
Totaal aantal bezoeken overige activiteiten	216	800	367
Totaal aantal bezoeken	2666	4675	133489
Waarvan betaalde bezoeken	1994	3675	319
Waarvan niet betaalde bezoeken	672	1000	133170

MODEL IV F

Titel	Lengte	Aantal keer gespeeld	Betaalde bezoeken	Gratis bezoeken
Kernprogrammering Expeditie Cement				
Oxygen Debt	60	12	83	80
Look on the Bright Side	65	2	17	7
White Noise	10	16	518	24
In Between	30	10	447	38
A MA ZON EN	75	4	66	31
This Appear	60	5	42	13

Zoete Lieve Gerritje	60	7	214	42
Fase	25	6	109	33
La Loba	60	4	52	26
Transmute	70	3	126	45
Weird Tales	75	2	29	14
Om de hoek woont een struik	45	6	37	24
De wereld heeft ons failliet verklaard	70	3	139	49
Pleasant Island	60	3	26	22
Onduidelijke Correspondenties (in de woonkamer)	75	12	30	2
Onduidelijke Correspondenties	75	8	18	6
In je borst is het donker	nvt	1	34	0
A way of seeing	nvt	1	online	online
Being Here for You	nvt	1	7	0
Overige activiteiten:				
Gastles Avans Bedrijfskunde				20
BLOK Cement				20
Workshop Courtney Fontys Dance Academy				30
Infosessie Fontys Dance Academy				15
Impact traject				18
Metselareis: samen (mogelijk) maken				35
Young Creatives @ Boulevard				5
Werk sessie BLVR&D 'Young Creatives'				27
Lunch Aanvang en ENT				5
Werfplaats Maxime Dreesen				0
Young Creatives @November Music				3
Werfplaats Sanne & Lara				0
Metselareis @ Winternights				28
Young Creatives @ Design Museum				10
			106	1994
				672

Organisatie

Bestuur

Het bestuur van Stichting Cement bestond in 2021 uit de volgende onbezoldigde leden:

Naam S. Van Triest (Sebastiaan)

Functie Voorzitter

Eerste benoemingstermijn 30-06-2015

Naam R. Rijken (Renate)

Functie Algemeen bestuurslid

Eerste benoemingstermijn 01-02-2014

Naam M. Boussoufi (Mohamed)

Functie Penningmeester

Eerste benoemingstermijn 18-02-2019

In het eerste kwartaal van 2022 zal de stichting overstappen op een Raad van Toezicht-model. Dit past beter bij de dagelijkse praktijk van de organisatie, die met een tweekoppige directie een stevige dagelijkse leiding heeft, en sluit beter aan bij de Governance Code Cultuur.

Personeel

Aan de basis van Festival Cement staat een vast team van 2 FTE, bestaand uit artistiek directeur Leonie Clement (0,8), zakelijk directeur Janneke Defesche (0,8) en hoofd publiek Eugenie Verschuren (0,4). In 2021 werd dit uitgebreid met een vast dienstverband van 0,3 FTE voor een marketing medewerker. Daarnaast is onze festivaldramaturg het jaar rond aan het werk en startten we in 2021 met een traineeship voor een nieuwe zakelijk leider. We vormen een kleine, flexibele organisatie die samen met andere culturele organisaties kantoor houdt in Pand18 in het centrum van 's-Hertogenbosch. In aanloop naar en tijdens het festival breidt de organisatie uit met een (technisch) productieteam, een festivaldramaturg en een flinke groep trouwe vrijwilligers. Helaas hebben we in 2021 geen beroep kunnen doen op onze vrijwilligers. Veel van hen hebben we gelukkig wel ontmoet tijdens Theaterfestival Boulevard, waar ze werkzaam waren. Stichting Cement is jaarlijks ook opdrachtgever van een flink aantal makers, performers, ontwerpers en technici die onderdeel uitmaken van de Cement producties. In 2021 ging dit om 20 personen.

In 2021 moesten we de organisatie van het festival vroegtijdig stopzetten. Samen met het team hebben we een alternatief bedacht en een planning gemaakt, waardoor alle teamleden in de zomer opnieuw voor ons aan de slag konden gaan.

De flexibiliteit van onze organisatie is in 2021 tot het uiterste opgerekt. De onzekerheden omtrent de wisselende maatregelen trokken een zware wissel op teamleden en waren daarmee een constante zorg voor de directie. Het team heeft het jaar goed doorstaan en we hebben alle medewerkers en zelfstandige

kernteamleden weten te behouden. Wel maken we ons zorgen over de uitstroom van technici en productieleiders uit onze flexibele schil richting andere sectoren. De toekomst moet uitwijzen of deze zorg gegrond is.

Naleving Wet Normering Topinkomens

De bezoldiging van de directie- en bestuursleden van Stichting Cement over 2021 voldeed aan de grenzen die de WNT stelt aan topfunctionarissen binnen de publieke en semipublieke sector. De artistiek directeur ontving in lijn met de CAO Toneel & Dans een bruto jaarsalaris van €45.643,- op basis van een dienstverband van 0,8 FTE. De zakelijk directeur ontving een jaarsalaris van €38.486,- op basis van een dienstverband van 0,8 FTE. Dit ligt onder het jaarlijkse maximum van €167.200,- bij 0,8 FTE. Het bestuur functioneert onbezoldigd.

Codes

Fair Practice

Startpositie: Festival Cement betaalt zijn medewerkers volgens de CAO Toneel & Dans en baseert tarieven voor ingehuurde werkkrachten op de CAO. Er is al jarenlang sprake van eerlijke betaling, ook aan makers. Festival Cement biedt kostendekkende uitkoopsommen voor de speeldagen van makers. (Co)productiebijdragen worden gebaseerd op gezamenlijk opgestelde begrotingen waarin duidelijk wordt weergegeven dat teamleden van makers fair worden uitbetaald.

Doelstelling 2021: In 2021 lag onze focus op het eerlijk blijven betalen van makers, medewerkers en zelfstandigen ondanks corona en iedereen financieel compenseren voor zowel weggevallen werk als extra werk. Transparante communicatie met betrekking tot de Code Fair Practice staat voorop.

Ontwikkelingen 2021: In 2021 hebben we onze verantwoordelijkheid als werk- en opdrachtgever voor de vaak jonge mensen met wie wij werken zeer bewust beleefd en ook uitgedragen richting collega-instellingen en in ontwikkeltrajecten. Dit betrof zowel financiële verantwoordelijkheid als de verantwoordelijkheid voor het mentale welzijn van makers en teamleden. In onze opdrachtovereenkomsten is in 2021 een vaste passage opgenomen over annulering van opdrachten, waardoor de opdrachtnemer niet (meer) aan het kortste eind trekt wanneer wij een opdracht moeten annuleren. Makers van wie de voorstellingen in maart werden geannuleerd en ook niet konden plaatsvinden in de zomer, zijn daarvoor gecompenseerd.

Eindpositie 2021: Stichting Cement heeft haar beleid met betrekking tot de Code Fair Practice niet drastisch gewijzigd. De enige blijvende wijziging is de toevoeging van een voor de opdrachtnemer gunstigere afspraak m.b.t. annulering in opdrachtovereenkomsten. Op financieel vlak is onze organisatie op orde wat betreft de Code Fair Practice.

Doelstelling 2022: In 2022 willen we met een externe expert het HR-beleid van onze organisatie in kaart brengen en verbeteren. Focuspunten zijn: monitoring functioneren van medewerkers en zelfstandigen, leerkansen organisatie en team, generalisatie van processen omtrent contracten, salarisontwikkelingen en onderhandelingen, inrichting van sollicitatieprocedures, protocollen omtrent (ongewenste) omgangsvormen. Ook willen we graag een gesprek faciliteren tussen talentontwikkelaars in Nederland om met elkaar te bespreken hoe verschillende organisaties Fair Practice binnen de context van talentontwikkeling interpreteren en er vorm aan geven.

Diversiteit en Inclusie

Startpositie: Cement ondersteunt en toont altijd een breed en divers palet aan makers. Festival Cement staat vanzelfsprekend actief open voor nieuwe vormen en uitingen die aan terrein winnen, zoals urban arts, cross overs tussen disciplines en sociaal-artistiek werk. Het is onze functie om een vrije ruimte te creëren waarbinnen de nieuwste makers en de ontwikkelingen en thema's die zij zelf meebrengen, hun weg vinden. De ambities die we begin 2020 in ons vierjarenplan voor 2021-2024 schreven met betrekking tot de Code Diversiteit & Inclusie, waren nog niet concreet genoeg.

Doelstelling 2021: Verdere concretisering door acties te ondernemen om makers, potentiële medewerkers en mogelijke Cement-bezoekers die nu nog niet de weg vinden naar Festival Cement meer kans te bieden om van zich te laten horen en zo in ons vizier komen. De ambities uit ons meerjarenplan scherpen we aan.

Ontwikkelingen 2021: In 2021 hebben we de volgende concrete acties ondernomen:

- Voor onze sollicitatieprocedure(s) mogen sollicitanten zelf kiezen of ze met een video of brief solliciteren, al dan niet anoniem.
- Inzendingen voor onze jaarlijkse open call voor De Troffel werden anoniem gelezen en beoordeeld.
- Informatie over hoe je in aanmerking komt voor de selectie van Festival Cement, werd beter geformuleerd en transparanter gecommuniceerd via onze website.
- Door de voorstelling Onduidelijke Correspondenties van Menzo Kircz aan te bieden als voorstelling bij mensen thuis, bedienden we dit jaar ook publiek dat niet of minder mobiel is.
- Met ons gratis aanbod voor o.a. de Kijkgasten en Young Creatives, maken we cultuur in de stad toegankelijker voor mensen met een kleine beurs.
- Verder startten we een rondgang langs andere organisaties om te leren over hun omgang met vraagstukken over diversiteit en inclusie in de talentontwikkeling. Zo gingen we op bezoek bij het hoofd Interactie & Inclusie van Toneelgroep Oostpool en woonden we diverse (vak)bijeenkomsten bij over het onderwerp.

Het valt ons op dat gesprekken, open brieven en debatten over het onderwerp vaak hard van toon zijn en een polariserende werking hebben. Een heldere definitie van waarover we spreken, ontbreekt vaak of beperkt zich tot een zeer gekaderde definitie van diversiteit die als algemeen gekend wordt aangenomen. Festival Cement herkent zichzelf niet in deze manieren van gesprek voeren en elkaar aanspreken en ziet voor zichzelf een passende rol als gespreksmoderator en -facilitator. Om deze rol te kunnen vervullen is het noodzakelijk dat wij zelf onze definities van diversiteit en inclusie op orde hebben. Deze 'lenen' wij voor dit moment uit een onderzoek dat Makershuis Tilburg liet uitvoeren door Kas Pijs: *"Inclusiviteit is een gelijkwaardige openheid naar andere perspectieven en verhalen dan de eigen. De andere perspectieven en verhalen vervolgens te betrekken en in een gelijkwaardige relatie tot elkaar te laten zijn. Inclusiviteit vraagt om het zien van eenieder als divers. Een persoon niet te zien als enkel zijn ethniciteit, seksualiteit, gender, klasse etc. maar als een kruising van al die factoren."*

Eindpositie 2021: Eind 2021 is onze mogelijkheid om met publiek in aanraking te komen opnieuw gereduceerd vanwege corona en zagen we ons genoodzaakt onze eerste selectie voorstellingen voor 2022 te herzien. De oorspronkelijke selectie kende een grote diversiteit aan thema's, verhalen, vormen en disciplines. Een kleiner programma in 2022, betekent helaas ook dat we deze diversiteit in de volle breedte van de programmering niet in één keer kunnen laten zien.

Doelstelling 2022: In 2022 bieden we actief ruimte aan de stem van de nieuwste generatie theaterwerkers, ook buiten artistiek werk, zodat hun actuele vragen en thema's (waaronder ook die rond diversiteit en inclusie) een vaste plek krijgen in het programma en de agenda van Cement. Cement gaat het gesprek aan over diversiteit op opleidingen, met makers en met collega's. Genuanceerde en precieze gespreksvoering met aandacht en respect voor ieders positie is altijd het uitgangspunt. We trainen ons zelf op het vlak van geweldloze en verbindende communicatie om beter te worden in het faciliteren van dit gesprek waarin er oor is voor ieders gevoelens en behoeften. Op basis van het gesprek met de nieuwste generatie blijven we bezig met het zoeken naar woorden en het formuleren van een visie op het onderwerp diversiteit en inclusie, die we actief uitdragen. Het bereik van vacatures (incl. vrijwilligersoproepen en open calls) wordt verbeterd door actief te zoeken naar netwerken die wij nu nog niet bereiken of aanspreken. Banden met (nieuwe) relevante netwerken in de stad en in de landelijke keten van talentontwikkeling halen we actief aan, zodat we ook oog houden voor het potentieel publiek en nieuwe makers die wij zelf niet vanzelfsprekend bereiken. We bevragen cultureel geïnteresseerd publiek dat drempels ervaart om ons festival te bezoeken ons te adviseren over het wegnemen van deze drempels.

Cultural Governance

Startpositie: Het bestuur van Festival Cement kent de Governance Code Cultuur en ziet actief toe op de naleving ervan binnen de organisatie van Festival Cement. Verantwoordelijkheden en bevoegdheden van directie en bestuurders zijn vastgelegd in een directie- en bestuursreglement.

Doelstelling 2021: Het bestuur houdt jaarlijks een evaluatie met de directie waarbij wordt nagegaan of de Code wordt nageleefd. In 2021 wordt besloten of de huidige organisatievorm (bestuursmodel) nog past bij de praktijk van de organisatie.

Ontwikkelingen en eindpositie 2021: In 2021 is door het bestuur en in goed overleg met de directie besloten dat Stichting Cement in 2022 overstapt op een Raad van Toezicht-model. Dit past beter bij de huidige manier van functioneren van de organisatie. Er ligt voldoende vertrouwen bij de huidige directie en stabiliteit van de organisatie om deze stap te zetten. De directieleden worden directeur-bestuurders met gezamenlijke bevoegdheid.

Doelstelling 2022: In 2022 vindt de transitie naar een Raad van Toezicht-model plaats. Er worden nieuwe toezichthouders gezocht om de Raad aan te vullen tot een vijftal toezichthouders. We grijpen de hervorming van onze organisatievorm aan door met gebruikmaking van externe expertise onze interne processen, strategie en vormgeving van het toezichtsmodel verder te ontwikkelen.

Financieel

Toelichting besteding Corona-compensatie FPK

Het bestemmingsfonds dat wij opbouwden met de steunmiddelen die we in 2020 ontvingen van het Fonds Podiumkunsten hebben we in 2021 op de volgende manier besteed:

We stelden extra coproductiebudgetten beschikbaar, o.a. aan Bart van de Woestijne/Werkplaats van de Woestijne en Menzo Kircz. We realiseerden een reizend festival: Expeditie Cement. Dit betekende voornamelijk extra investeringen in (zelfstandig) personeel om na het organiseren van het geannuleerde festival in maart de omslag te maken naar een nieuw plan. Daarnaast investeerden we extra in de makers van wie voorstellingen werden uitgesteld van maart 2020 naar zomer 2021. Zij ontvingen extra honoraria om repetitieprocessen en voorstellingen te hernemen. Makers van wie de voorstelling ook niet in de zomer kon plaatsvinden, ontvingen van ons een financiële compensatie en proberen wij in 2022 alsnog te programmeren. We investeerden in de werkgelegenheid én toekomst van de Brabantse cultuursector door een zakelijk trainee aan te nemen. Verder konden we met het oog op de toekomst een begin maken aan de ontwikkeling van een nieuwe website en huisstijl die beter geschikt is voor digitale uitingen en aansluit bij het publiek van de toekomst. Tot slot startten we het netwerk voor Young Creatives, om de jongeren in onze stad te activeren en betrekken bij de culturele activiteiten in 's-Hertogenbosch. Hiervoor stelden we ook een nieuwe (zelfstandige) professional aan.

In 2021 ontvingen we opnieuw steunmiddelen. Een deel van deze steunmiddelen wordt in 2022 besteed en is daarom volgens de richtlijnen van het FPK ondergebracht in een bestemmingsreserve à €79.996,-. Met deze middelen deden we onder andere toezeggingen voor extra productiebijdragen voor producties die in 2022 in première zullen gaan. Dankzij deze middelen konden we ook in december 2021 het besluit nemen om in 2022 twee alternatieve programma's te organiseren: één in maart (Het Fundament) en één in de zomer in samenwerking met Theaterfestival Boulevard.

Financieringsmix

Subsidies

Stichting Cement wordt structureel gesubsidieerd door het Fonds Podiumkunsten, Gemeente 's-Hertogenbosch en Provincie Noord-Brabant voor de periode 2021-2024. Daarnaast ontving Stichting Cement incidentele subsidie van het Fonds voor Cultuurparticipatie voor de realisatie van het project Zoete Lieve Gerritje ter bevordering van actieve erfgoedparticipatie en een incidentele subsidie van het Fonds Podiumkunsten binnen de regeling Covid-19 Nieuwe Makers ter ondersteuning van drie Cement Producties (uitvoering in maart 2022). Een opvallende inkomstenpost is opnieuw de Corona-compensatie die we als vierjarig gesubsidieerde instelling ontvingen van het Fonds Podiumkunsten uit het tweede en vierde steunpakket van de Nederlandse overheid. Dankzij deze steunpakketten heeft Stichting Cement geen aanspraak hoeven doen op andere vormen van overheidssteun.

Recettes

De recettes die wij ontvingen in 2021 waren lager dan begroot, ondanks dat we een bijna gelijk aantal voorstellingen speelden. De voornaamste oorzaak is de beperkte publiekscapaciteit i.v.m. de aan te houden 1,5 meter afstand.

Private fondsen

Stichting Cement ontving in 2021 bijdragen van het Prins Bernhard Cultuurfonds en Stichting Dioraphte ten gunste van onze productiefunctie. Het Vrienden Loterij Fonds deed een financiële bijdrage aan het Impact-traject. Stichting Dioraphte kende ook een bijdrage toe ten behoeve van de verzelfstandiging van De Metselarij à €10.000,-. In 2022 mag Festival Cement opnieuw rekenen op bijdragen van deze fondsen, maar zekerheid voor de langere termijn is hiermee natuurlijk niet gegeven. Het is daarom van belang voor Festival Cement om in 2022 ook andere financieringsmogelijkheden te onderzoeken.

Overige opbrengsten

Festival Cement ontving in 2021 veel partnerbijdragen voor de realisatie en begeleiding van (co)producties en ontwikkeltrajecten van makers.

Daarnaast is er een opvallende inkomstenpost onder 'bijdrage deelnemers'. Dit zijn de bijdragen van de deelnemers aan De Metselarij. Zij betaalden in 2021 allemaal een bijdrage voor deelname aan het leertraject en konden deze betaling declareren bij het Werktuig PPO. Daarnaast vroegen zij hun opdracht- en werkgevers om een bijdrage te doen aan het traject. Op deze manier was deelname voor de Metselaars zelf kosteloos.

In tegenstelling tot 2020, het jaar waarin we ticketkopers vroegen hun gekochte ticket om te zetten in een donatie, ontvingen we in 2021 geen bijdragen van particulieren. Per 2023 willen we opnieuw inzetten op het werven van middelen bij particuliere en bedrijven in 's-Hertogenbosch en omgeving.

Overige toelichtingen op de jaarrekening

Significante verschillen

De verschillen aan de inkomstenkant zijn reeds toegelicht in bovenstaande tekst. Aan de kostenkant zijn de volgende grote verschillen zichtbaar:

Uitkoop/honoraria overige programmering: Vanwege de aangepaste vorm van het festival, hebben we minder contextprogramma dan gewoonlijk kunnen organiseren. Hierdoor zijn deze kosten lager uitgevallen.

Overige activiteitenlasten personeel: Dit betreft de honoraria van makers en andere betrokkenen bij de Cement Producties. Hierin hebben we in 2021 fors extra geïnvesteerd vanuit de ontvangen steunpakketten en bijdragen van partners.

Locatiekosten: De locatiekosten zijn lager dan gewoonlijk, omdat we geen eigen festival hebben georganiseerd. Dit betekent o.a. minder kosten voor locatie- en materiaalhuur, horeca en aankleding.

Educatie activiteiten: Het Young Creatives netwerk is als extra educatief project toegevoegd aan de activiteiten van Cement in 2021.

Kengetallen 2021

In 2021 behaalde Stichting Cement een positief resultaat van €115.395,-. Dit komt niet overeen met de oorspronkelijke begroting. De oorzaak hiervoor is hoofdzakelijk te vinden in de twee ontvangen steunpakketten in 2021 (van in totaal €85.600,-), die we in 2022 alsnog zullen inzetten voor de organisatie van twee alternatieve programma's vanwege de doorwerking van de coronamaatregelen en bijbehorende onzekerheden. Daarnaast ontvingen we een aantal hoge bedragen ten behoeve van makerstrajecten en producties die uitgevoerd worden in het eerste kwartaal van 2022, zoals de toekenning à €50.000,-

binnen de regeling Covid-19 Nieuwe Makers van het Fonds Podiumkunsten en een ontwikkelbudget voor Timo Tembuysen à €25.000,-. Deze middelen zijn natuurlijk gereserveerd voor de specifieke makers waarvoor ze zijn toegekend en daarom ondergebracht in bestemmingsfondsen.

Uit de corona-compensatie van het Fonds Podiumkunsten is een bestemmingsreserve opgebouwd à €79.996,-. Deze reserves zullen we in 2022 besteden aan (zelfstandig) personeel voor het organiseren van een tweedelig programma, het opnieuw mogelijk maken van meer (co)producties dan gewoonlijk, een uitgebreid contextprogramma tijdens Het Fundament, het aanbieden van extra Broedplaatsen, het verlengen van het zakelijk traineeship, het voortzetten van ons Young Creatives initiatief en indien nodig aan het opvangen van tegenvallende publieksinkomsten.

Overeenkomstig de richtlijnen inzake positief resultaat uit het Handboek Meerjarige Subsidies van het Fonds Podiumkunsten, is er uit het positieve resultaat 20% ondergebracht in een bestemmingsfonds FPK.

Uit de bijdrage van het Vrienden Loterij Fonds ten behoeve van het Impact-traject is over de afgelopen twee jaar een bestemmingsfonds opgebouwd à €27.646,-. Dit is verklaarbaar en wordt apart verantwoord richting het Vrienden Loterij Fonds. Uit resterende middelen uit samenwerkings- en coproductiebijdragen en specifiek toegekende private fondsen is een bestemmingsfonds opgebouwd à €65.012,- voor ontwikkel- en productiemiddelen op naam van makers.

2021 eindigt met een vrije reserve à €135.519,-. Dit is een groei van €67.187,- t.o.v. eind 2020. Hiermee beschikt Stichting Cement over voldoende middelen om de continuïteit van de organisatie en activiteiten te waarborgen, ondanks de onzekerheden die corona ook in de toekomst nog met zich meebrengen. Wanneer de omstandigheden in 2022 meevallen en we voor de organisatie van onze activiteiten geen aanspraak hoeven te doen op deze vrije reserves, nemen wij ons voor om opnieuw een flinke (voor-)investering te doen in een extra (co)productie in 2023.

De bijdrage van Provincie Noord-Brabant is vastgesteld voor vier jaar en dient na 4 jaar maximaal 22,3% van de totale subsidiabele kosten te zijn. In 2021 kwam de bijdrage van de Provincie neer op 19,9% en ligt daarmee netjes op koers. Wij verwachten de opgebouwde reserves in de komende drie jaar grotendeels op te gebruiken en daarmee aan het einde van de subsidieperiode te voldoen aan de door de Provincie bepaalde maximale opbouw van reserves.

De groei van de vrije reserve is lager dan 10% van de totale begrote lasten in 2022 en voldoet daarmee aan de door de Gemeente gestelde maximale groei van de algemene (risico)reserves.

De eigen inkomsten quote van Cement in 2021 was 35,76%.

Vooruitzicht

In december 2021 namen we het besluit om het festival in 2022 opnieuw in een alternatieve vorm door te laten gaan, vanwege de aanhoudende onzekerheden omtrent de coronamaatregelen. In maart 2022 organiseren we Het Fundament, een programma met 9 producties en context-activiteiten gericht op studenten en professionals uit de culturele sector. We zijn blij dat we onze belangrijke rol als ontmoetingsplek voor het Nederlandse en Vlaamse werkveld op die manier weer kunnen vervullen. In de zomer werken we opnieuw samen met Theaterfestival Boulevard om alsnog een podium te bieden aan makers uit de oorspronkelijke selectie.

We hebben qua financiën, doorstroom van makers en publieksofbouw rekening te houden met nog een jaar waarin de coronamaatregelen (grote) invloed hebben op onze werking, ondanks dat de maatregelen grotendeels zijn losgelaten in februari 2022. Daarnaast is de toekomst onzeker: hoe gaat het virus zich volgende winter gedragen en welke invloed hebben andere mondiale ontwikkelingen op ons werk en de economie. De financiële buffer die is opgebouwd, is dus niet alleen van belang voor 2022, maar ook voor latere jaren.

In maart 2022 verwachten we middelen uit het in november 2021 aangekondigde laatste steunpakket van de overheid. De hoogte van deze toekenning zal mede bepalen hoe het zomerprogramma er precies uit zal komen te zien en biedt mogelijk ruimte om opnieuw extra (co)productiebijdragen toe te zeggen aan makers.